

**Bryssel den 15 november 2024
(OR. en)**

15564/24

**SOC 831
EMPL 568
EDUC 418
ECOFIN 1287**

NOT

från:	Sysselsättningskommittén
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Sysselsättningskommitténs översyn av genomförandet av rekommendationen om individuella utbildningskonton: huvudbudskap – <i>Godkännande</i>

För delegationerna bifogas sysselsättningskommitténs politiska analysgrupps översyn av genomförandet av rådets rekommendation 2022 om individuella utbildningskonton som ska godkännas av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid mötet den 2–3 december 2024.

Bilaga 1 – Landsspecifika slutsatser återfinns i ADD 1 till dokument 15564/24.

Sysselsättningskommitténs politiska analysgrupps översyn av genomförandet av rådets rekommendation 2022 om individuella utbildningskonton

Huvudbudskap till rådet

A. INLEDNING

Sysselsättningskommittén har till uppgift att övervaka de framsteg som görs vid genomförandet av rådets rekommendation om individuella utbildningskonton.

Den första översynen av genomförandet av rådets rekommendation ägde rum den 29–30 oktober 2024 i Bryssel och gjordes av sysselsättningskommitténs politiska analysgrupp. Förutom att diskutera i vilken utsträckning medlemsstaterna har beaktat vägledningen i rådets rekommendation, gav 2024 års översyn de medlemsstater som inte har genomfört individuella utbildningskonton möjlighet att bidra till de multilaterala utbytena. I 2024 års översyn undersöktes de framsteg som gjorts av 14 medlemsstater som valdes ut för granskning på grundval av det pågående eller konkret planerade systemet med individuella utbildningskonton.

Inför översynen fyllde **samtliga 27 medlemsstater i ett frågeformulär för självbedömning som syftade till att bedöma på vilken nivå de hade genomfört rådets rekommendation** genom att fokusera på den viktigaste utvecklingen och framtida planer för att genomföra individuella utbildningskonton och uppnå rekommendationens mål, särskilt 1) säkerställa stöd till alla vuxna i arbetsför ålder att få tillgång till utbildning och 2) öka enskilda personers incitament och motivation att söka utbildning. Huvudsyftet var att samla in information för att bedöma utgångspunkterna och utvärdera graden av genomförande eller utarbetande av planer i medlemsstaterna med avseende på de viktigaste delarna av rekommendationen om individuella utbildningskonton. Syftet med översynen var att bedöma medlemsstaternas genomförande av rådets rekommendation genom att fokusera på fem centrala aspekter: **1) egenskaper hos det system med individuella utbildningskonton som införts/planeras, 2) specifika politiska inslag vad gäller individuella utbildningskonton, 3) stödjande ram, 4) stödåtgärder och 5) finansiering.**

Denna översyn ligger till grund för de befintliga huvudbudskapen, med de **landsspecifika slutsatserna från översynen bifogade**.

B. FRAMSTEG I GENOMFÖRANDET

För närvarande råder det stor brist på arbetskraft och kompetens i flera medlemsstater, och därför är det helt avgörande att öka vuxnas deltagande i utbildning. Under 2022 deltog endast 39,5 % av de vuxna i utbildning i EU under de senaste 12 månaderna, vilket är 20,5 procentenheter under det överordnade målet för 2030 om att 60 % av de vuxna ska delta i utbildning varje år.

Rekommendationen om individuella utbildningskonton syftar till att öka tillgången till utbildning för vuxna och öka vuxnas motivation och incitament att påbörja utbildning, något som är viktigt även i samband med den gröna och den digitala omställningen samt med tanke på den nuvarande demografiska utvecklingen.

Översynen har visat att **framstegen med att genomföra rådets rekommendation fortfarande befinner sig i ett tidigt skede och varierar mellan medlemsstaterna** med tanke på att rekommendationen antogs 2022, även om viss gemensam utveckling kan ses. **Omkring hälften av medlemsstaterna har individuella utbildningskonton eller konkreta planer på att införa system med individuella utbildningskonton. Ytterligare två medlemsstater undersöker möjligheten att införa det i framtiden.** De återstående medlemsstaterna strävar för närvarande efter att uppnå målen i rekommendationen genom andra åtgärder.

Det operativa genomförandet av bestämmelserna i rekommendationen **inleddes eller kommer att inledas i de flesta medlemsstater genom ett första pilotförsök med ett system med individuella utbildningskonton** i syfte att utvidga systemet i framtiden. Andra rättsliga bestämmelser som införts för att uppnå rekommendationens mål är uppdelade och främst inriktade på specifika befolkningsgrupper.

När det gäller de specifika politiska inslagen i systemet med individuella utbildningskonton kan **universalitet (dvs. tillgänglighet för alla vuxna i arbetsför ålder)** observeras i vissa av systemen **för individuella anställningskonton**, och ett antal medlemsstater planerar det i framtiden, medan **överförbarhet** (dvs. möjligheten att behålla rättigheterna på kontot oberoende av eventuella förändringar i arbete eller arbetsmarknadsstatus) **och ackumuleringen** av utbildningsrättigheter under en viss period fortfarande är begränsad i de undersökta systemen. När det gäller både individuella utbildningskonton och andra utbildningsbestämmelser är **särskild uppmärksamhet inriktad på digitala och gröna färdigheter**.

Delarna i den **stödjande ramen** (dvs. yrkesvägledning, validering av färdigheter, nationellt register över utbildningsmöjligheter, betald utbildningsledighet, integrering av stöd för utbildning i en enda nationell digital portal) är i allmänhet inte helt integrerade. Undantaget är den **enda nationella digitala portal som redan är tillgänglig eller planeras i alla medlemsstater som har eller planerar att genomföra individuella utbildningskonton**.

Nästan alla medlemsstater använder eller kommer att använda EU-medel eller EU-instrument för att utforma, testa eller driva systemet med individuella utbildningskonton. För närvarande är det dock inte helt säkerställt att **finansieringen av systemet är hållbar**. Positivt är att **de berörda parterna** är mycket engagerade, särskilt i utformningen av systemet med individuella utbildningskonton.

1. Individuella utbildningskonton

Medan totalt **14 medlemsstater har infört ett system med individuella utbildningskonton eller har konkreta planer för ett i framtiden**, rapporterar två av dessa om nationella system med individuella utbildningskonton som redan finns, medan ytterligare två antingen nyligen har inlett eller håller på att omvandla ett befintligt system till ett system med individuella utbildningskonton. **Majoriteten planerar eller har inlett ett första pilotförsök**, i två fall för en viss typ av kompetens (digital) och i ett fall inom en viss sektor (byggsektorn). Två andra medlemsstater arbetar med att utforma ett nationellt system med individuella utbildningskonton med konkreta planer eller alternativ i åtanke. Dessutom finns det **ett regionalt system** med liknande egenskaper som ett system med individuella utbildningskonton.

Dessutom **har ytterligare två medlemsstater rapporterat att det inte föreligger några några konkreta planer, men att man undersöker möjligheten att införa ett system med individuella utbildningskonton.**

2. Andra rättsliga bestämmelser för utbildningsändamål

När det gäller de rättsliga ramarna har alla medlemsstater rapporterat att man har **andra gällande rättsliga bestämmelser för utbildningsändamål**. I de flesta fall gäller detta vissa rättigheter att delta i utbildningsprogram och utbildningsmöjligheter för specifika befolkningsgrupper. I detta sammanhang har sex medlemsstater rapporterat att de erbjuder utbildningsmöjligheter i form av utbildningscheckar på nationell eller regional nivå. Andra system omfattar utbildningskort, utvecklingsvägar eller andra typer av utbildning. Vissa medlemsstater har nämnt att de har regionala eller lokala utbildningsprogram.

Utbildningsmöjligheterna syftar till att utveckla särskilda **typer av färdigheter** – digitala färdigheter, gröna färdigheter, språkkunskaper, grundläggande färdigheter och anpassning av erbjudandet beroende på uppgift om specifik kompetensbrist som rapporterats av arbetsgivare eller på grundval av andra uppgifter.

Utbildningsstödet **riktar sig** främst till arbetslösa, anställda (på vissa villkor), alla vuxna i arbetsför ålder eller egenföretagare samt arbetsgivare, medan det i ett fåtal medlemsstater också är specifikt små och medelstora företag.

I detta sammanhang framhöll några medlemsstater den roll som arbetsmarknadens parter och kollektivavtalen spelar.

Utöver själva utbildningen erbjuds ofta andra tjänster såsom **validering** av yrkeskunskaper och yrkesfärdigheter samt **rådgivning och vägledning**. Viss **rätt till utbildning eller lärande** nämns i arbetslagstiftningen, kollektivavtal eller på annan plats i de flesta medlemsstater, och vissa former av **betald utbildningsledighet** rapporteras också av många. Skatteförmåner eller återbetalning av kostnader i samband med utbildning erbjuds på vissa villkor i två medlemsstater. Några av dem nämnde också främjande av en kultur av livslångt lärande och fortsatt yrkesutbildning.

Avsnitten 3–7 nedan är specifika för befintliga eller planerade system med individuella utbildningskonton och hänvisar till de 14 medlemsstater som granskats.

3. Specifika politiska inslag vad gäller individuella utbildningskonton

I de flesta medlemsstater rapporteras att individuella utbildningskonton gäller alla, dvs. är tillgängliga för alla vuxna i arbetsför ålder och att rätten till utbildning möjliggör omfattande utbildning. Arbetsmarknadens parter och berörda parter i några av medlemsstaterna var delaktiga redan vid utformningen av systemet. När det gäller överförbarhet och villkor för ackumulering kan vissa framsteg dock fortfarande väntas, men flera medlemsstater rapporterar att det inte är möjligt eller inte ens övervägs.

Hittills **är eller kommer individuella utbildningskonton att gälla alla i sju av medlemsstaterna**. De återstående systemen med individuella utbildningskonton är inriktade på specifika undergrupper av vuxna, åtminstone under en viss period (t.ex. under **pilotfasen**). De vanligaste målgrupperna är antingen anställda eller arbetslösa, även med ytterligare villkor som sektor, utbildningsnivå eller arbetslöshetens längd, och personer under en viss inkomst.

När det gäller **deltagande av alla berörda parter** rapporterar majoriteten att de har arbetat med utformningen av individuella utbildningskonton och utkastet till rättslig ram i nära samarbete med arbetsmarknadens parter. I andra medlemsstater planeras ett aktivt samarbete med företrädare för arbetsmarknadens parter, fackföreningar och arbetsgivarorganisationer.

När det gäller **tillhandahållande av utbildningsrättigheter** för varje individuellt utbildningskonto erbjuder medlemsstaterna olika lösningar. Storleken på stödrättigheterna varierar avsevärt eftersom tilldelningen i vissa medlemsstater är på ett år, medan den i andra är tre eller fem år. Dessutom anger vissa medlemsstater att hela eller en del av kursavgiften kan betalas av den person som är intresserad av utbildningen.

När det gäller tillhandahållande av **ytterligare rättigheter till de personer som är i störst behov av kompetenshöjning och omskolning** erbjuder de flesta medlemsstater för närvarande inga ytterligare individuella utbildningsrättigheter inom systemet med individuella utbildningskonton. Utsatta grupper kan dock få tillgång till utbildningsmöjligheter via den offentliga arbetsförmedlingen genom att delta i aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. I ett fåtal fall ges ytterligare rättigheter, och i ett par fler har man förutsett att de personer som har störst behov av kompetenshöjning och omskolning kan ha ytterligare individuella utbildningsrättigheter på sitt konto i framtiden. För närvarande är det tre medlemsstater som inte överväger detta.

I vissa medlemsstater är **möjligheten att överföra** rättigheter vid övergångar i arbetslivet, dvs. vid byte av arbete eller yrkesstatus, redan fastställt, medan den planeras i andra. I ett fåtal medlemsstater är situationen när det gäller denna aspekt fortfarande oklar. Endast i två fall kan rättigheterna inte överföras på grund av hur de genomförs.

När man överväger möjligheten att **ackumulera och lagra** individuella utbildningsrättigheter är det bara en medlemsstat som faktiskt tillåter detta, och i en annan medlemsstat är ackumulering och lagring endast delvis möjlig. I tre medlemsstater är lagring inte möjlig, men tiden för att utnyttja rättigheterna är relativt lång. I sex medlemsstater är ackumulering för närvarande inte möjlig, men är fortfarande en öppen fråga för framtida diskussioner. I två fall kommer ackumulering och lagring att testas under pilotfasen.

Majoriteten av medlemsstaterna betonar **utbildningens relevans** i förhållande till arbetsmarknaden, med särskild uppmärksamhet på den gröna och den digitala omställningen, medan andra erbjuder bredare utbildningsalternativ.

4. Stödjande ram

Tillgång till ett offentligt nationellt register över utbildningsmöjligheter som kan komma i fråga för individuella utbildningskonton förekommer ofta, men valideringsmöjligheterna förefaller inte vara väl integrerade med det undersökta systemet med individuella utbildningskonton. De andra komponenterna omfattar yrkesvägledning, en enda nationell digital portal och betald utbildningsledighet som fastställs på mellannivå och som visar på möjligheter till förbättringar.

De flesta medlemsstater erbjuder **yrkesvägledning** för alla vuxna i arbetsför ålder, främst genom lokala arbetsförmedlingar eller inom ramen för andra projekt. Vissa av dem inkluderar eller planerar att inkludera yrkesvägledning i systemet med individuella utbildningskonton, medan andra överväger denna möjlighet. Några medlemsstater erbjuder ännu inte denna möjlighet.

När det gäller **validering** av färdigheter är det bara i två medlemsstater som det finns allmänt tillgängliga möjligheter till validering. I de andra medlemsstaterna är valideringen av färdigheter tillgänglig på vissa villkor eller är ganska begränsad till sin omfattning. Valideringsmöjligheter planeras dock att genomföras i framtiden i ett fåtal medlemsstater, särskilt inom ramen för systemet med individuella utbildningskonton.

När det gäller det **offentliga nationella registret över utbildningsmöjligheter** som berättigar till användning av rättigheter till individuella utbildningskonton finns detta redan tillgängligt i de flesta medlemsstater. I fyra medlemsstater finns det för närvarande inget enda offentligt nationellt register, medan andra har planer på att inrätta ett.

I de flesta medlemsstater kommer integreringen av utbildningsstöd i en **enda nationell digital portal** antingen att vara tillgänglig eller delvis tillgänglig. Det finns planer för framtida integrering, bland annat i kombination med det kommande systemet med individuella utbildningskonton eller kopplat till det.

I fyra medlemsstater finns bestämmelser om **betald utbildningsledighet** eller inkomstersättning under utbildningen för alla förvärvsarbetande vuxna. I två av dessa medlemsstater är arbetsgivarna ekonomiskt delaktiga i tillhandahållande av utbildning eller kompetenshöjning, vilket kan innebära att betala de anställdas löner under utbildningen. I fem medlemsstater finns bestämmelser om betald utbildningsledighet eller inkomstersättning endast delvis tillgängliga. Vissa medlemsstater erbjuder obetald ledighet för utbildning som ytterligare ett alternativ eller som enda alternativ. I två medlemsstater saknas lagstiftning om rätt till yrkesutbildning med lön eller ens oavlönad yrkesutbildning utan lön. I dessa medlemsstater pågår diskussioner om möjligheten att införa ledighet för utbildning, även som del av systemet med individuella utbildningskonton.

5. Stödåtgärder

Systemet med individuella utbildningskonton bör åtföljas av stödåtgärder för att säkerställa att det genomförs med största möjliga potential. Omkring hälften av medlemsstaterna genomför rutinmässigt eller planerar att genomföra **informationskampanjer eller utåtriktad verksamhet**. Ett fåtal medlemsstater håller ännu inte på att genomföra eller har för närvarande inga särskilda planer för sin kommunikationsverksamhet, främst på grund av att de håller på att utforma sina system. Endast två medlemsstater rapporterar att de har välutvecklad (medelhög till hög) medvetandehöjande verksamhet och utåtriktad verksamhet som är kopplad till att de redan har infört system eller bygger vidare på befintliga system.

För program som redan finns används storskaliga evenemang som konferenser och andra spridningskanaler, bland annat TV, tryckta medier, radio, sociala nätverk och/eller reklam i kollektivtrafiken. Utöver allmänheten är verksamheten främst inriktad på utbildningsanordnare och arbetsgivare, och främjande sköts av det offentliga, utbildningsanordnare eller arbetsgivarna själva. Vad gäller de återstående medlemsstaterna planeras kampanjer och aktiviteter för att öka medvetenheten när systemet väl har införts. Detta kan till exempel omfatta konferenser, workshoppar och andra typer av evenemang, informationsmaterial och reklamkampanjer i massmedier och sociala medier.

Ett liknande mönster kan iaktas när det gäller **övervaknings- och utvärderingsverksamhet**, där omkring hälften av medlemsstaterna rutinmässigt genomför eller planerar att genomföra övervakningsverksamhet. För omkring fem medlemsstater är det för tidigt att övervaka eller till och med utforma övervakningsprocesser. Endast en minoritet har ett väletablerat övervaknings- och utvärderingssystem som omfattar regelbunden rapportering och utvärdering.

6. Finansiering

Generellt sett är det dock inte helt säkerställt att finansieringen av systemet med individuella utbildningskonton är hållbar. I de flesta fall är den nuvarande finansieringen främst beroende av EU-medel och nationell medfinansiering. Samfinansiering baserad på en kombination av offentliga och privata källor integreras i systemet eller undersöks i vissa medlemsstater, med tanke på dess betydelse i framtiden.

De flesta medlemsstater har inte infört eller planerar någon **hållbar finansieringsmodell** och planerar att utveckla den under utformningsfasen eller efter bedömningen av pilotresultaten. För att säkerställa hållbarhet överväger vissa medlemsstater redan vissa alternativ, såsom att avsätta en viss **andel av socialförsäkringsinkomsterna** för att finansiera systemet, **sektorsspecifika medel, lån till utbildning**, offentlig finansiering och/eller **offentlig och privat medfinansiering**. För tilläggen övervägs **samfinansiering** från arbetsgivarens och/eller den enskildes sida.

Hållbarheten i den stödjande ramen är främst kopplad till underhållet av den **nationella digitala portalen**, som görs internt.

Nästan alla medlemsstater använder eller kommer att använda **EU-medel eller EU-instrument** för att utforma, testa eller driva systemet med individuella utbildningskonton. EU-medel används främst för att finansiera pilotprojektet, utbildningsutbudet och utvecklingen av portalen, eller för att bistå vid utformningen av programmet. Vissa medlemsstater bekräftar att de planerar att fortsätta att använda EU-medel, om de finns tillgängliga i framtiden.

7. Effektiv utåtriktad verksamhet

I de flesta medlemsstater var det inte möjligt att fastställa täckningsgraden eller användningsgraden vad gäller individuella utbildningskonton på grund av den senaste start- eller planeringsfasen av genomförandet av systemet med individuella utbildningskonton. På grundval av uppgifter från vissa medlemsstater varierar dock procentandelen vuxna i arbetsför ålder med tillgång till utbildningsmöjligheter avsevärt, vilket också återspeglar begränsningarna i tillgången till de medel som anslås till pilotprojektet med individuella utbildningskonton.

C. SLUTSATSER

Översynen av den multilaterala övervakningen av genomförandet av rådets rekommendation om individuella utbildningskonton, med deltagande av även medlemsstater som för närvarande inte genomför system med individuella utbildningskonton, har visat att **individuella utbildningskonton inte bara utgör ett nytt finansieringsverktyg utan snarare en mekanism för kritisk översyn och reform av vuxenutbildningssystemet**. Generellt sett finns det ett starkt engagemang för att genomföra systemet med individuella utbildningskonton bland de 14 granskade medlemsstaterna. De medlemsstater som genomför den har visat en **bred förståelse av individuella utbildningskonton, deras delar och medvetenhet om områden som ska arbeta på längre sikt**. Dessutom har översynen främjat en positiv inlärningsanda bland dem. Det finns flera positiva likheter, såsom arbetsmarknadsparternas uttalade **deltagande i utvecklingen av system med individuella utbildningskonton**. På det hela taget har översynen visat att ett framgångsrikt genomförande och **ytterligare framsteg inte bara kräver ett aktivt deltagande av medlemsstaterna utan också en attityd hos mottagare och berörda parter på central och lokal nivå** för att rekommendationen om individuella utbildningskonton ska kunna fungera som en drivkraft för reformer på vuxenutbildningsområdet i många av medlemsstaterna.

Bilaga 1. Sysselsättningskommitténs politiska analysgrupp – Landsspecifika slutsatser om individuella utbildningskonton 2024